

те деца в тях, както и шансовете им да се реализират в престижни средни и висши учебни заведения. Все още обаче никой официално (индивидуално или в колектив) в научно-педагогическата литература или в практиката не е предложил цялостен модел за положителна промяна на ситуацията, засягащ всички негови функции. Този факт донякъде може да бъде обяснен със слабия интерес на държавните институции, както и поради липсата на мотивация на родителите на учениците от обособени училища – интелигентните родители предпочитат смесените училища за децата си.

Втората тенденция се поддържа предимно от ромските лидери, които, водени от желанието си да издигнат битовата и духовната култура на ромите до значимостта и важността на останалите култури в държавата, стигат до абсурдността да се затвори училищната врата за културата на мнозинството и в тези училища да се учи само на ромски език. Тези лидери споделят идеята, че основната причина ромските деца да не посещават кварталното училище се корени в това, че там се изучават неща, твърде чужди за ромския етнос и нагласите му за възприемане на света. А попадналите, според тях, ромски деца между свои връстници от мнозинството са подложени на ежедневен стрес, който рано или късно проявява своите негативни последици.

Третата тенденция в образованието на ромските деца се прокламира предимно от тези, чиято отправна теза беше и си остана, че от ромите освен хора на ръчния труд и занаятите нищо друго не излиза. Тази определено расистка идея все още има мнозина привърженици у нас и гласни и по-често негласни техни последователи са стотиците засега учители, които работят в тези училища. Страхът за несигурния им утрешен ден относно работните им места ги прави твърде консервативни към промени в полза на ромските деца.

Най-обезпокояващото в тази тенденция засега е, че мнозинството от родителите роми не са убедени, че децата им не трябва да учат в сегрегирани училища само за ромски деца. Причините за това са много, но си заслужава да се споменат някои от тях:

На първо място икономическата криза, която застрашава физическото оцеляване на значителната част от ромското население и го прави недостатъчно чувствително към образователните проблеми. За огромна част от родителите е важно децата им да посещават училище, за да не бъдат санкционирани. Те твърде слабо се интересуват от качеството на учебно-възпитателната работа в тях и дори са убедени, че колкото нивото е по-посредствено, толкова по-безпрепятствено децата могат да се отклоняват от учебния процес и да се включват към общите семейни усилия за оцеляване.

На второ място нагласите на ромските родители от гетата към образованието и науката значително са пострадали вследствие на пространствената изолация на етноса, постоянното му подценяване от отговорни институции и влиятелни личности, както и от непресъхващите медийни демонстрации на тотален негативизъм към ромския етнос като цяло. На този етап значителната част от ромското население в големите градски махали като че ли наистина е повярвало на твърде често проектираните в публичното пространство расистки твърдения, че образованието и науката не са поприще за ромите.